

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Schreckné dr. Juhász Judit jogtanácsos által képviselt Magyar Biztosítók Szövetsége felperesnek, a Horváth & Kecskeméti Ügyvédi Iroda; dr. Horváth Géza ügyvéd által képviselt I. rendű és a személyesen eljáró II. rendű alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, a Pest Megyei Bíróság 2010. október 8. napján meghozott, 15.P.28.764/2007/50. számú ítélete ellen, a felperes részéről 51. és 52. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és arra kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 5.798.268 (ötmillió-hétszázkilencvennyolcezer-kettőszázhatvannyolc) forint tőkét, valamint utána 1999. június 22-től 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-től 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-től a kifizetésig pedig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 220.000 (kettőszázhuszezer) forint elsőfokú perköltséget. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy az állam viseli az általa előlegezett 695.800 (hatszázkilencvenötezer-nyolcszáz) forint kereseti és fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A. F., az általa vezetett 'A' forgalmi rendszámú gépkocsival 1996. június 7-én halálos közúti balesetet okozott. A balesetben a balesetet okozó gépjárművezető is elhalálozott. A. F. az I. rendű alperes élettársa volt.

A gépkocsit az I. rendű alperes és élettársa az alperesek között 1996. január 25. vagy 26. napján keletkezett adásvételi szerződés alapján tartották birtokukban. A

szerződéskötéskor az eladó II. rendű alperes helyett **Cs. A.** járt el. Az ügylettel egyidejűleg **A. F.** eladta a '**B**' forgalmi rendszámú gépkocsiját **CS. A.**-nak. 1996. január 2. napján ismeretlen személy a II. rendű alperes nevében az ... Biztosítónál a '**A**' forgalmi rendszámú gépkocsira felelősségbiztosítást kötött.

A biztosító a kár megtérítését megtagadta, azzal az indokkal, hogy a gépkocsi eladása folytán nem a II. rendű alperes volt az üzemben tartó. Ezért a felperes teljesített a károsultaknak, összesen 5.698.268 Ft összegben, míg a kárrendezéssel 100.000 Ft kezelési költsége merült fel. Teljesítése részben a balesetben elhunyt károsultak hozzátartozója, **Sz. P.-né** által ellene, a Kecskeméti Városi Bíróság előtt indított 3.P.22.050/1999. számú perben hozott jogerős ítélet alapján történt.

A felperes megtérítési igényét érvényesítette alperesekkel szemben. Keresetében a bizonyítás eredményétől függő vagylagos marasztalásukat kérte 5.798.268 Ft és 1999. június 22. napjától számított késedelmi kamat megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy nem volt a gépjármű üzemben tartója, míg másodlagosan, hogy a baleset időpontjában kötelező felelősségbiztosítással rendelkezett. Állításait arra alapította, hogy eladóként az adásvételi szerződést nem a II. rendű alperes, hanem nevében **Cs. A.** írta alá. A szerződés így jogszabályba ütközik, mert okirathamisítás eredménye. Továbbá színlelt, ezért semmis, és ténylegesen egy **Cs. A.** és **A. F.** között létrejött cserével vegyes adásvételi szerződést leplez. Azért az ő neve került a szerződésbe, mert élettársa elszámolási vitában állt volt házastársával, illetve gépjárművezetői engedélyét korábban bevonták. Az élettársa egyébként abban állapodott meg **CS. A.**-val, hogy kipróbálásra veszi át a gépkocsit, és ha különösebb problémák nem jelentkeznek, akkor vásárolja csak meg.

A II. rendű alperes azt állította, hogy **CS. A.**-val kölcsönadási szerződést nem kötött, a szerződésen lévő aláírás nem tőle származik, és az ... Biztosítóval sem kötött kötelező gépjármű felelősségbiztosítást. Arra hivatkozott, hogy 2005. év végén a gépkocsit értékesítette és átadta a vevőnek, akinek a nevére nem emlékszik. Állította, hogy az I. rendű alperes adásvételi szerződést nem kötött. Elismerte, hogy az adásvételi szerződésen lévő aláírás tőle származik, állította azonban, hogy azt a szerződésre rámontírozták.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest marasztaló ítéletét a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.493/2007/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. További bizonyítást tartott szükségesnek annak aggálytalan megállapítása érdekében, hogy a károkozás időpontjában ki volt a gépjármű tulajdonosa, illetve a jármű rendelkezett-e kötelező felelősségbiztosítással. Megállapította egyúttal, hogy az adásvételi szerződést tartalmazó okirat valódiságát a felperesnek kell bizonyítania.

A megismételt eljárást követően az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a baleset időpontjában a forgalmi engedélybe

tulajdonosként **M. Cs.** volt bejegyezve. Az alperesek, a személyes előadásuk szerint nem ismerték egymást, egymással adásvételi szerződést nem kötöttek. A II. rendű alperes a gépjárművet 2005. évben értékesítette, az a vevő birtokába került. A baleset idején így nem a II. rendű alperes volt a gépjármű tulajdonosa. A gépjármű ténylegesen az I. rendű alperes, illetve élettársa használatában állt, akik azonban nem a II. rendű alperessel kötöttek szerződést. A felperes a bizonyítás során eredeti adásvételi szerződést nem csatolt, és az ezzel kapcsolatban lefolytatott eljárások, így a biztosító vagy a gépjármű nyilvántartó megkeresése eredményre nem vezettek. Ezért azt nem lehetett megállapítani, hogy a baleset időpontjában ki volt a gépjármű tulajdonosa.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új bizonyítás lefolytatására való kötelezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és az alperesek egyetemleges marasztalását kérte. Állította, hogy a bíróság a bizonyítékokból helytelen következtetéseket vont le. A II. rendű alperes ugyanis sajátjaként ismerte el az adásvételi szerződésen lévő aláírást, azt ellenben nem bizonyította, hogy az aláírást a szerződésre odakopírozták. A gépkocsi megvételére a II. rendű alperes pontosan emlékezett, az eladás körülményeire viszont egyáltalán nem. A gépjárművet 2003-ban ismét megvásárolta, ez a járműszerzés a valószínűségére tekintettel aggályos. Amennyiben **Cs. A.** az adásvételi szerződésen nem a saját, hanem a megbízó II. rendű alperes nevét írta alá, az adásvételi szerződés nem érvényes, a kárkori tulajdonosnak pedig a II. rendű alperest kell tekinteni.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást alapvetően helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseket azonban az ítéltábla nem osztotta.

A gépjármű üzemeltetőjének kötelező felelősségbiztosításáról szóló - a perbeli időszakban hatályos - 58/1991. (IV. 13.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében gépjármű a közúti forgalomban csak akkor vehet részt, ha üzemeltetője érvényes gépjármű-felelősségbiztosítási szerződéssel rendelkezik. Az 1. § (2) bekezdése alapján a szerződéskötési kötelezettség a gépjármű mindenkor üzemeltetőjét terheli. A rendelet 2. § b) pontja határozza meg az üzemeltető fogalmát: ez a gépjármű tulajdonosa, vagy az, akit a forgalmi engedélybe üzemeltetőként bejegyeztek.

A perben eldöntendő alapvető kérdés az volt, hogy tekinthető-e valamelyik alperes üzemeltetőnek, illetve, hogy ki volt a gépjármű tulajdonosa a baleset időpontjában.

A nyilvántartóban (forgalmi engedélyben) feltüntetett tulajdonos két ok miatt sem jöhetett számításba. Egyfelől, mert az adásvételi szerződésnek nem volt érvényességi feltétele a tulajdonos nevének átíratása, a nyilvántartás az átruházással szemben a nyilvántartott személynek tulajdonjogot nem biztosított. Másrészt, mert a baleset miatt indult nyomozás során a járműnyilvántartásból lekért adatok még **M. Cs.-t** jelölték tulajdonosként. Ellenben az azóta indult perek során beszerzett nyilvántartási adatok azt igazolták, hogy a gépjármű nyilvántartott tulajdonosa 1995. január 3. és 1996. augusztus 4. között a II. rendű alperes volt.

A Ptk. 117. § (1) bekezdése szerint átruházással - ha a törvény kivételt nem tesz - csak a dolog tulajdonosától lehet a tulajdonjogot megszerezni. A (2) bekezdés alapján a tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges. Az átadás a dolog tényleges birtokba adásával vagy más olyan módon mehet végbe, amely kétségtelenné teszi, hogy a dolog az átruházó hatalmából a tulajdonjog megszerzőjének hatalmába került.

A felek egyező előadása szerint 1995. évben a II. rendű alperes volt a gépkocsi tulajdonosa. A gépkocsi tulajdonjogának átruházásához négy feltétel fennállása volt szükséges: átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím, a dolog átadása, valamint, hogy az átadás a tulajdonátruházás szándékával történjen, és a korábbi tulajdonostól származzék.

A II. rendű alperes előadása szerint 1995. év végén a gépkocsit eladta és át is adta a vevőnek. Eladása a legkevésbé sem volt konzisztens a vevő személyét illetően. Azt ugyan mindvégig határozottan állította, hogy a vevő nem az I. rendű alperes volt. Ellenben azt végső soron nem zárta ki, hogy **CS. A.-nak** adta el az autót. Az I. rendű alperes szerint az adásvételnél a II. rendű alperes nevében **Cs. A.** járt el, tőle vették át a gépkocsit, és a vételárat az élettársa gépjárművének eladása révén, beszámítással rendezték. A I. rendű alperes állította, hogy az adásvételi szerződésre az eladó II. rendű alperes nevét **Cs. A.** írta alá.

A Ptk. 365. § (1) bekezdése szerint adásvételi szerződés alapján az eladó köteles a dolog tulajdonát a vevőre átruházni és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni. Az adásvétel tárgya ingó dolog volt, ezért a Ptk. 216. § (1) bekezdése értelmében nem volt érvényességi feltétel a szerződés írásba foglalása. Az alakiságra vonatkozó szabályok tehát nem sérültek oly módon, hogy a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján emiatt a szerződés semmissége lett volna megállapítható. Az alperes által hivatkozott Ptk. 200. § (2) bekezdése egyébként a szerződés tartalmát és nem az alakját illetően állít fel korlátokat.

A felek adásvételi szerződése másolatban állt rendelkezésre, és noha az egymással való szerződéskötés tényét tagadták, mindkét alperes a sajátjaként ismerte el a szerződésen szereplő aláírását. Nem annak volt azonban jelentősége, hogy kifejezetten ezzel a szerződéssel, hanem, hogy egyáltalán létrejött-e a felek között,

illetve harmadik személy közbeiktatásával adásvétel. Ennek megfelelően - hangsúlyozottan - az alperesek nyilatkozataihoz képest nem az okirat valódiságának, illetve hamisított, vagy hamisítatlan voltának, hanem az adásvétel tartalmi elemeinek volt döntő jelentősége.

A II. rendű alperes állította, hogy akarata a gépkocsi eladására irányult. A gépjárművet a vevőnek átadta, a vételárat a vevő kifizette. **Cs. A.** az I. rendű alperes előadása szerint a gépkocsit ugyancsak el kívánta adni. Ebből a célból adta azt át, és az eladott, illetve megvásárolt gépjármű vételárát a felek beszámítással kívánták rendezni. Az I. rendű alperes állította ugyan, hogy nem volt adásvételre irányuló akarata. Színlelt szerződést azonban csak mindkét szerződő fél tudatos magatartása hoz létre, és az I. rendű alperes nem tudta bizonyítani, hogy a vele szerződő fél akarata is csak színleg irányult adásvételre. Az adásvétel és a baleset között eltelt idő hossza alapján lényegében kizárható volt, hogy a felek az adásvételt nem végleges jelleggel kötötték. Az ezzel ellentétes alperesi állítás ugyancsak bizonyítatlan maradt.

Az I. rendű alperes tulajdonosi mivoltára, a tulajdonosi jogosítványok gyakorlására engedett következtetni a szerződés megkötése után tanúsított magatartása is. Egyfelől a biztosítónál megkísérelt eljárni a II. rendű alperes nevén álló felelősségbiztosítás rendezése érdekében. Másrészt, a balesetet követően a személyes előadása szerint neki kiadott roncsot - a Ptk. 112. § (1) bekezdésében rögzített rendelkezési jogával élve - átruházta.

Nem volt helytálló tehát az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy nem állapítható meg, hogy ki volt a baleset idején a gépkocsi tulajdonosa. Az előzőekben részletezett indokok alapján megállapítást nyert, hogy a baleset időpontjában az I. rendű alperes volt a tulajdonos, ennek megfelelően a szerződéskötési kötelezettség is őt terhelte. Az I. rendű alperes nem is állította, hogy saját nevében biztosítást kötött volna. Amennyiben 1996. január 2-án már nem a II. rendű alperes volt az üzemben tartó, és a biztosítási ajánlatot nem is ő írta alá, a Ptk. 537. § (1) bekezdésére figyelemmel biztosítási jogviszony ekkor nem jött létre. Az azonban ettől függetlenül bizonyos, hogy a baleset idején az I. rendű alperes nem volt biztosított.

A rendelet 10. § (2) bekezdésének értelmében a Szövetség a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatban felmerült valamennyi ráfordítása és költsége megtérítését követelheti a biztosítással nem rendelkező üzemben tartótól.

A felelősségbiztosítási szerződés megkötésének hiányában a károsult irányában a felperes vált a szolgáltatásra kötelezetté. Ennek teljesítése pedig kiváltotta az I. rendű alperes teljesítési kötelezettségét. Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és az összezszerűséget nem vitató I. rendű alperest a felperes keresetével egyezően marasztalta, míg a II. rendű alperes tekintetében az ítéletet helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért az I. rendű alperes köteles a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes perköltségét megfizetni. Az I. rendű alperes személyes költségmentességére figyelemmel, a le nem rótt kereseti, és fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, és 14. §-a alapján az állam viseli.

, 2011. június 1.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Csóka István s. k. előadó bíró, Dr. Lente Sándor s. k. bíró